

[Erik Appel.]

at tilvejebringe det årlige overskud på budgettet, som nødvendigvis må være tilstede for, at skolen kan vedligeholdes med reparationer og udvidelser af ret tiltrængt art. Der har i årene 1945—46, 1946—47 og 1947—48 været underskud på henholdsvis 9 000 kr., 40 000 kr. og 8 400 kr. Hertil har naturligvis den dyre tørvefyring medvirket i nogen grad.

Ved siden af disse regnskabsmæssige betragtninger — der er iøvrigt for to år siden indsendt en redegørelse til ministeriet —, må jeg fremhæve, at Askov højskole er inde under krav om stadig udvidelse af undervisningen. Lad mig nævne et par ting. Tidligere søgte unge kvinder, der ville uddanne sig til sygeplejersker, til Askov før uddannelsen; nu søger de først til sygeplejehøjskoler og kommer til Askov efter fuld uddannelse på hospitalerne. Højskolen søges i det hele i vid udstrækning af folk med foruddannelse, af studenter og kandidater. Sommerkurset for folkeskolens lærere stiller meget store krav til lærerne. Det var ønskeligt, at denne lærerhøjskole kunne få en tiltrængt ligestilling med statens lærerhøjskole. Medens statens lærerhøjskole varetager den opgave at videreuddanne lærerne på de rent faglige områder, er det den nordiske lærerhøjskoles opgave at tage sigte mod det almene i opdragelse og undervisning udfra det syn, som er folkehøjskolens. Jeg kan nævne, at hovedlinien i undervisningen i øjeblikket er samlet om Nordens samspil med de store europæiske kulturstrømninger, i den sidste undervisningsmåned tillige i væsentlig grad om de særlige nordiske skolespørgsmål, der er fremme. Det vil forstås, at der stilles særlige krav til Askov højskoles lærerstand; de burde i det mindste kunne lønnes som statsseminariumslærere.

Sluttelig fremhæver jeg den store udvidelse af biblioteksarbejdet fra at være en beskæftigelse ved siden af den egentlige lærergerning. Der er nu et fast personale ansat ved biblioteket, der nu har en selvstændig bygning med en stor smuk læsesal og et stort håndbibliotek; der er ansat en fuldt uddannet bibliotekar, en 3-årig og en 1-årig bibliotekselev, hvorhos der er frivillig hjælp af studenter.

Overfor de stigende krav, jeg har berørt, må det siges at være et beskedent ønske fra højskolens side at opnå en simpel økonomisk ajourføring. Indtægterne slår under de nuværende forhold ikke til, og den smukke jubilæumsgave, skolen fik, kan slet ikke magte de ombygninger og

nybygninger, der i høj grad er både ønskelige og nødvendige. Jeg beder derfor den højtærede minister om samtidig med højskolelovens revision at tage spørgsmålet om et øget tilskud til Askov højskole som udvidet højskole op.

Undervisningsministeren (Hartvig Frisch):

De ærede medlemmer kunne af enkelte bemærkninger af det ærede medlem hr. Erik Appel have fået den opfattelse, at der forelå andragende for ministeriet fra Askov højskole. Derfor vil jeg lige sige, at noget sådant foreligger ikke; det har ikke foreligget i den tid, jeg har været minister.

Jeg vil gerne på grundlag af det spørgsmål, der her er stillet, give nogle rent saglige oplysninger. Det tilskud, Askov højskole har, og som kaldes ekstraordinært tilskud til udvidet folkehøjskole, har hjemmel allerede i lov af 1913, i hvis § 2 det bestemmes, at der til den udvidede folkehøjskole i Askov foruden det almindelige folkehøjskoletilskud ydes et årligt tilskud på 30 000 kr., hvoraf 4 500 kr. til understøttelse af ubemidlede elever. Jeg peger på denne bestemmelse om de 4 500 kr., for det forklarer summen 25 500 kr., som det ærede medlem nævnte. Ved højskoleloven af 1942 var man enig om, at i hvert fald de 25 500 kr. skulle opretholdes, men at der skulle sikres mulighed for, at andre højskoler med udvidet afdeling også skulle kunne få et ekstra tilskud. Derfor optoges der i loven en bestemmelse, der gik ud på, at der på finansloven kunne tillægges højskoler med såkaldt udvidet afdeling et særligt tilskud udover det normale. Altså fra 1942 findes der ikke direkte lov hjemmel for Askovtilskuddet specielt, medens derimod det ekstra tilskud er opretholdt på finansloven.

Når man vil bedømme den tilskudsmæssige særstilling, som Askov herefter indtager, må man i høj grad tage i betragtning den tilskudsbeskæring, som fandt sted ved loven af 1942 — hvortil også det ærede medlem hentydede —, og hvorefter tilskuddet til en dobbelt-skole — som sådan blev Askov højskole godkendt — ikke måtte overstige 24 000 kr., dog her bortset fra byggetilskuddet. For enkelte skoler er beløbet efter samme bestemmelse af 1942 12 000 kr. Denne beskæring er det, det ærede medlem kaldte loftet. Det ramte naturligvis de største skoler med de største lønningsudgifter og derunder selvsagt i særlig grad Askov. Den beskæring, der således gennemførtes ved loven af 1942, blev imidlertid ophævet igen ved loven